

Eindexamen geschiedenis vwo 2006-II

havovwo.nl

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Dekolonisatie en Koude Oorlog in Vietnam

Maximumscore 2

- 1 De juiste volgorde is: 3, 2, 1, 5, 7, 4, 6.

Opmerking

Als door het weglaten van één in een foutieve positie geplaatst nummer een verder juiste reeks van zes gebeurtenissen kan worden geconstrueerd, mag één scorepunt worden toegekend.

Maximumscore 4

- 2 Een juist antwoord bevat de volgende elementen:
- Twee juiste voorbeelden van het optreden van de regering in Zuid-Vietnam voor mei 1961 (bijvoorbeeld: president Diem weigert landhervormingen door te voeren / voert een onrechtvaardig en impopulair beleid ten aanzien van het platteland / de versterkte dorpen politiek / onderdrukt de (boeddhistische) oppositie) 2
 - Twee juiste voorbeelden van de situatie in Zuid-Vietnam in 1961 (bijvoorbeeld: de Vietcong guerrillastrijders plegen subversieve acties/komen in opstand / Noord-Vietnam infiltreert in Zuid-Vietnam / de boeddhisten komen in opstand tegen Diem) 2

Maximumscore 2

- 3 Voorbeeld van een juist antwoord is:
- De dominotheorie houdt in dat de landen (in Zuidoost-Azië) één voor één in handen van het communisme zullen vallen / als één land in handen van de communisten valt, volgen de andere 1
 - wat Behrendt uitbeeldt door Mao Zedong/de Chinese Volksrepubliek af te beelden als een boer die klaarstaat om te gaan oogsten / die dreigt de landen van Zuidoost-Azië één voor één in zijn mandje te krijgen 1

Opmerking

Alleen als in het antwoord een duidelijk verband met de dominotheorie wordt gelegd, mogen er scorepunten worden toegekend.

Maximumscore 2

- 4 Uit het antwoord moet blijken dat in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties de 'bondgenoot' van de tegenstander, de Sovjet-Unie, is vertegenwoordigd. Deze zou gebruik maken van zijn vetorecht, zodat er toch niet ingegrepen zou worden.

Eindexamen geschiedenis vwo 2006-II

havovwo.nl

Maximumscore 4

- 5 Een juist antwoord bevat de volgende elementen:
- Twee aan de bron ontleende juiste argumenten voor de bruikbaarheid voor de Noord-Vietnamese propaganda, bijvoorbeeld (twee van de volgende): 2
 - Uit de foto blijkt dat de strijd van Noord-Vietnam gevoerd wordt door de hele bevolking, niet door soldaten die ver van huis zijn / ook jongeren/vrouwen zich inzetten.
 - Uit de foto blijkt dat het communistische gelijkheidsideaal, vrouwen zijn gelijkwaardig aan mannen, door Noord-Vietnam in praktijk wordt gebracht.
 - Uit de foto blijkt dat het Vietnamese volk flexibel is/zich aanpast aan de oorlogsomstandigheden, zoals de vrouwelijke arbeiders in deze machinefabriek, en dus moeilijk te overwinnen is / dat de arbeiders van Noord-Vietnam de wapens hebben opgenomen om de revolutie te verdedigen.
-
- Twee aan de bron ontleende juiste argumenten voor de bruikbaarheid voor de Amerikaanse propaganda, bijvoorbeeld (de twee volgende): 2
 - Uit de foto blijkt dat vrouwen worden ingeschakeld voor de verdediging, een regime dat daarvan afhankelijk is, staat aan de rand van de afgrond.
 - Uit de foto kan afgeleid worden dat het hier gaat om een totalitair regime/een strenge dictatuur die alle lagen van de bevolking / op alle terreinen van het maatschappelijk leven de bevolking voor zijn doeleinden inzet.

Maximumscore 4

- 6 Voorbeeld van een juist antwoord is:
- De boodschap voor de Noord-Vietnamese leiders is, dat zij niet al te zeer moeten rekenen op de steun van de Sovjet-Unie, waardoor er van hen een soepeler opstelling geëist kan worden in de Parijse onderhandelingen 2
 - De boodschap voor de eigen bevolking is, dat die de communistische wereld niet meer hoeven vrezen als één massief vijandelijk blok / dat door gebruik te maken van de tegenstellingen een uitweg gevonden zal worden voor de Verenigde Staten uit Vietnam, waardoor de publieke opinie meer op de hand van de regering komt 2

Maximumscore 2

- 7 Voorbeeld van een juist antwoord is:
- De Volksrepubliek China leverde grote hoeveelheden wapens aan Noord-Vietnam 1
 - De Volksrepubliek China stuurde technici en militaire adviseurs naar Noord-Vietnam 1

Maximumscore 4

- 8 Uit het antwoord moet blijken dat:
- het volgens Kissinger aan het front *in de Verenigde Staten* nodig is, dat er draagvlak moet komen voor Nixons Vietnambeleid onder de Amerikaanse bevolking, 1
 - omdat een vijandige publieke opinie de geloofwaardige en succesvolle diplomatie in Moskou en Peking bemoeilijkt, die nodig is om het Vietnamese conflict te beëindigen 1
-
- het volgens Kissinger aan het front *in Vietnam* nodig is, dat de Verenigde Staten de militaire druk op Noord-Vietnam opvoeren, 1
 - omdat alleen wanneer er ook militaire overwinningen behaald worden, de Verenigde Staten druk kunnen uitoefenen op Moskou, Peking en Hanoi om langs diplomatiek overleg tot een eervolle aftocht voor de Verenigde Staten te komen 1

Maximumscore 2

- 9 Voorbeeld van een juist antwoord is:
- Uit de Pentagon Papers bleek dat de regering feiten verdraaid had om de Amerikaanse positie in de oorlog mooier voor te stellen 1
 - Die twijfel was terecht, omdat het Vietnam-beleid van Nixon weinig doorzichtig was door de geheime onderhandelingen / door de tegenstelling tussen het voornemen van terugtrekking en het opvoeren van de bombardementen op Noord-Vietnam 1

Eindexamen geschiedenis vwo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
10 ☐ Voorbeeld van een juist antwoord is:	
• Omdat de Verenigde Staten de Volksrepubliek China erkennen, erkennen zij de aanspraak van de Volksrepubliek op Taiwan	<u>1</u>
• maar laten de Verenigde Staten hiermee wel een trouwe bondgenoot in de steek (wat ook de Europese bondgenoten kan overkomen)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
11 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat Nixon en Kissinger toenadering zochten tot de Volksrepubliek China (door middel van tafeltenniswedstrijden) om de Vietnamoorlog te kunnen oplossen. Door ontspanning tussen de Volksrepubliek China en de Verenigde Staten verloor Noord-Vietnam een bondgenoot in haar strijd. Een wapenstilstand zou hierdoor eerder gesloten kunnen worden.	
Maximumscore 12	
12 ☐ Voorbeeld van een juiste uitwerking van de opdracht is:	
<i>A De voorgeschiedenis 1960-1964</i>	
• Politieke betrokkenheid: in Zuid-Vietnam heerst president Diem. Tegen dat regime is intern in Zuid-Vietnam veel verzet – onder andere van de Vietcong. Met hulp van de Verenigde Staten/de CIA wordt (in 1964) Diem door een staatsgreep verdreven/vermoord en vervangen door president Thieu (die volgzamer is voor de Verenigde Staten)	<u>2</u>
• Militaire betrokkenheid: president Kennedy stuurt 10.000 militaire adviseurs naar Zuid-Vietnam. Hoewel hij meent dat de militaire strijd door het Zuid-Vietnamese leger zelf gevoerd moet worden, raken die adviseurs toch steeds meer betrokken bij de strijd	<u>2</u>
<i>B Het Tonkin-incident</i>	
• Er is sprake van een illegale aanval op Noord-Vietnam omdat de Amerikaanse schepen zich in de Noord-Vietnamese territoriale wateren bevinden als ze worden aangevallen	<u>1</u>
<i>C De rol van president Johnson 1964-1968</i>	
• De gebeurtenissen maakten voor de regering Johnson de weg vrij om het Congres te overtuigen de Tonkin-resolutie aan te nemen (waarbij de president volmacht kreeg om grote hoeveelheden grondtroepen naar Vietnam te zenden)	<u>1</u>
• In 1968 besluit president Johnson dat de Verenigde Staten zich moesten terugtrekken	<u>1</u>
• Deze beleidswijziging kwam tot stand door (twee van de volgende):	<u>2</u>
– De grote schaal van het Tet-offensief.	
– Het groeiend aantal gesneuvelde soldaten.	
– De toegenomen (binnenlandse) protesten.	
<i>D Conclusie: regeerde de leugen of heiligde het doel de middelen?</i>	
• De gebeurtenissen in de Golf van Tonkin hebben geleid tot het aannemen van de Tonkin-resolutie, die een (grootschalige) escalatie van de oorlog mogelijk maakte	<u>1</u>
• President Johnson heeft de gebeurtenissen destijds bewust onjuist weergegeven en zo het Amerikaanse publiek/het Congres misleid (zoals blijkt uit de Pentagon Papers)	<u>1</u>
• De obsessie van president Johnson dat agressie van communistische zijde niet beloond mocht worden, heeft ervoor gezorgd dat hij het niet zo nauw nam met de waarheid. In die zin mag je concluderen dat in augustus 1964 ‘De leugen regeerde’ of	
• Voor president Johnson ging de bestrijding van het communisme in Vietnam voor alles. Voor dit hogere doel was manipulatie van het Congres en de Amerikaanse publieke opinie goorloofd. Daarom kan het artikel beter ‘Het doel heiligt de middelen’ heten	<u>1</u>

Eindexamen geschiedenis vwo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Van kind tot burger: Volksoopvoeding via het onderwijs in Nederland (1780-1920)	
Maximumscore 2	
13 ☐ Voorbeeld van een juist antwoord is: Rooms-katholieken mochten	
• geen openbare ambten bekleden	<u>1</u>
• geen processies/openbare godsdienstplechtigheden houden	<u>1</u>
Maximumscore 2	
14 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat Gozewijn Loncq geen despotieke regering (een regering onder leiding van de stadhouder) wil, en dat hij ervan uitgaat dat door onderwijs (bevorderen van kunde en verlichting) despotisme onmogelijk gemaakt wordt / een republikeinse gezindheid wordt bevorderd.	
Maximumscore 4	
15 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat:	
• de Schoolwet van 1806 vernieuwend was wat inhoud/methoden betreft, want via democratisering / modernisering / controle van het onderwijs wordt met deze wet de verheffing van het volk nagestreefd	<u>2</u>
• de Schoolwet van 1806 ook behoudend was, doordat er sprake bleef van standenonderwijs / de structuur van de scholen niet werd aangetast / emancipatie van het volk niet werd nagestreefd	<u>2</u>
Maximumscore 3	
16 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat:	
• voor 1830 er geen godsdienstige eenheid in Nederland was / het zuiden van het Koninkrijk der Nederlanden overwegend rooms-katholiek en het noorden overwegend protestants-christelijk waren	<u>1</u>
• voor 1830 de Zuidelijke Nederlanden tussen het einde van de zestiende eeuw en 1815 een andere nationale geschiedenis / een geschiedenis zonder de Noordelijke Nederlanden hadden	<u>1</u>
• voor 1830 het Nederlands in de Zuidelijke Nederlanden moest concurreren met het Frans van de hogere klassen/de Walen	<u>1</u>
Maximumscore 2	
17 ☐ Voorbeeld van een juist antwoord is: Omdat 't Nut zich op Verlichtingsidealen baseert / politiek neutraal is / een protestants-christelijk stempel draagt, voelt men er in het rooms-katholieke zuiden weinig voor.	
Maximumscore 2	
18 ☐ Voorbeeld van een juist antwoord is: Deze kaart is als bron	
• enerzijds bruikbaar, omdat deze laat zien dat er initiatieven genomen worden om het verlichte burgerschapsideaal te verspreiden (wat blijkt uit de oprichting van Nutsdepartementen)	<u>1</u>
• maar anderzijds niet bruikbaar, doordat er niet op te zien is of men in de praktijk ook dit ideaal aanhangt / echt verspreidt / hoeveel leden er in ieder departement zijn	<u>1</u>

Eindexamen geschiedenis vwo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
19 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat:	
• uit de tabel is af te leiden dat het bijzonder onderwijs in de negentiende eeuw groeit	<u>1</u>
• waaruit kan worden geconcludeerd dat het welvaartspeil onder de orthodox-protestanten stijgt, omdat zij zichtbaar meer middelen ter beschikking hebben om eigen scholen te stichten	<u>1</u>
Voorbeelden van juiste bezwaren zijn dat (de twee volgende):	
• niet het groeiende welvaartspeil, maar de groeiende opofferingsgezindheid van de orthodox-protestanten de groei van het aantal bijzondere scholen kan verklaren	<u>1</u>
• de groei van het aantal bijzondere scholen niet alleen aan een uitbreiding van het aantal orthodox-protestantse christelijke scholen kan worden toegeschreven, omdat ook andere, (bijvoorbeeld rooms-katholieke) bijzondere scholen in aantal zijn toegenomen	<u>1</u>
Maximumscore 2	
20 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat in 1917 het bijzonder onderwijs financieel gelijk gesteld wordt aan het openbaar onderwijs. Daardoor kunnen veel kinderen die vóór 1917 uit financiële overwegingen de openbare school bezoeken, vanaf 1917 eigen/bijzonder onderwijs volgen, wat naar voren komt in de grote stijging van het aantal leerlingen op bijzondere scholen.	
Maximumscore 3	
21 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat:	
• er in die tijd sprake was van industrialisatie / mechanisatie van de landbouw / een sterke groei/modernisering van de dienstensector	<u>1</u>
• waarvoor een opleiding in de technische vakken (afgestemd op de behoefte van industrie/landbouw) / een opleiding in de administratieve vakken (afgestemd op de behoefte van de moderne dienstensector) nodig was	<u>1</u>
• die bedoeld was voor de middengroepen (zoals het gymnasium voor de elite)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
22 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat er geen sprake is van overtreding van de Kinderwet van Van Houten, omdat daarin een uitzondering wordt gemaakt voor kinderarbeid in de landbouw.	
Maximumscore 4	
23 ☐ Voorbeeld van een juist antwoord is:	
<i>bij 1:</i>	
• De bron vormt een illustratie van de gevolgen van het gezinsloonmodel, omdat beschreven wordt dat de kinderen niet naar school kunnen gaan, doordat zij mee moeten helpen op het land om samen met hun ouders de kost te verdienen / het noodzakelijk is dat het hele gezin werkt om rond te kunnen komen	<u>2</u>
<i>bij 2:</i>	
• De bron vormt een illustratie van de moeilijkheden bij het in praktijk brengen van de opvoedingsidealen van de Verlichting, omdat uit de bron blijkt dat de onderwijzer zijn idealen van een goede opvoeding voor de kinderen niet in praktijk kan brengen doordat zijn leerlingen een groot deel van het schooljaar afwezig zijn om op het land te werken / door gebrek aan onderwijs verruwd raken	<u>2</u>
<i>Opmerking</i>	
<i>Alleen als uit het antwoord een juist gebruik van de begrippen gezinsloonmodel en Verlichtingsidealen blijkt, mogen scorepunten worden toegekend.</i>	

Eindexamen geschiedenis vwo 2006-II

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
24 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat: <i>bij 1:</i> <ul style="list-style-type: none">• in de bron wordt gesteld dat de staat niet het recht heeft de burgers een bepaalde school op te dringen <i>bij 2:</i> <ul style="list-style-type: none">• volgens het idee van de nachtwakersstaat de overheid zich ook op het gebied van onderwijs moet terugtrekken. Uit de bron blijkt het tegendeel: de overheid bemoeit zich wel met het onderwijs	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 4	
25 ☐ Voorbeeld van een juist antwoord is: <ul style="list-style-type: none">• De Schoolwet van 1857 schrijft voor dat op de lagere scholen vaderlandse geschiedenis en aardrijkskunde moeten worden onderwezen; in de bron worden de boekjes genoemd waarmee de aankomend onderwijzer zich kan voorbereiden• De Schoolwet van 1878 beperkt de klassengrootte tot 40 leerlingen. Daardoor ontstaat op veel scholen een tekort aan onderwijzers en wordt de ‘hulponderwijzer’ (vanaf 14 jaar) ingevoerd, waar Jan Ligthart voor wordt opgeleid	<u>2</u> <u>2</u>
Maximumscore 2	
26 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat Jan Ligthart door de armoedige positie van het gezin geen kansen heeft op een goede opleiding, maar door hulponderwijzer te worden toch de kans krijgt zich te ontwikkelen en daarmee op de maatschappelijke ladder te stijgen.	
Maximumscore 2	
27 ☐ Voorbeeld van een juist antwoord is: De Verlichtingspedagogen bepleitten een klassikale aanpak, terwijl moderne onderwijzers als Thijssen en Ligthart juist afstappen van de klassikale aanpak.	
Maximumscore 2	
28 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat door de Schoolstrijd de politieke verhoudingen zo gepolariseerd waren geraakt, dat elk mogelijk wetsvoorstel op onderwijsgebied door één van de tegenover elkaar staande partijen werd geblokkeerd.	

Bronvermelding

- 1: ontleend aan: J.T. Smith, *The Linebacker Raids, the bombing of North Vietnam*, Londen 2000, pag. 172.
- 2: Koos van Weringh, *Getekende wereld, de kijk van F. Behrendt en Opland op het wereldgebeuren, 1961-1975*, Amsterdam 1976, pag. 103.
- 3: *Memorial of a glorious time*, Hanoi 2003, pag. 52.
- 4: ontleend aan: H. Kissinger, *The White House Years*, Londen 1979, pag. 698.
- 5: ontleend aan: S.M. Hersh, *The price of power, Kissinger in the Nixon White House*, New York 1983, pag. 496.
- 6: ontleend aan: J. Kirby Martin e.a., *America and its people*, deel II, z.p. 1993, pag. 997.
- 7: ontleend aan: *Keesings Historisch Archief*, augustus 1964.
- 8: D. Hillenius, *Twee Nuts Eeuwen in Den Haag 1796 – 1996*, pag. 11.
- 9: W.W. Mijnhardt, A.J. Wichers, *Om het algemeen Volksgeluk*, Edam 1984 pag. XVI, 9 en 10.
- 10: Bernard Kruithof, Jan Noordman en Piet de Rooy (red.), *Geschiedenis van opvoeding en onderwijs, Inleiding Bronnen Onderzoek*, Nijmegen 1982, pag. 83-84.
- 11: Willemien Schenkeveld, *Het kinderwetje van Van Houten, sociale wetgeving in de negentiende eeuw*, Hilversum 2003, pag. 26-27.
- 12: Bert Wartena, H. Goeman Borgesius (1847-1917), *Vader van de verzorgingsstaat, een halve eeuw liberale en sociale politiek in Nederland*, Amsterdam 2003, pag. 284.
- 13: Jan Ligthart, *Jeugdherinneringen*, Groningen 1956, pag. 256-263.